

overleggen. Administratieve zorgvuldigheid zou misbruik van gelden tegengaan¹ – die zorgvuldigheid vergde óók dat men niet lukraak tot uitbetalingen zou overgaan. Voor die uitbetalingen waren normen nodig. Die werden vastgesteld: wie steun nodig had, zou van het NSF alleen dan steun ontvangen indien zijn naaste familieleden of andere instanties (gemeentelijke diensten of kerkelijke steunfondsen) niet tot die steunverlening in staat waren; de steun zou over het algemeen niet meer bedragen dan 80% van het loon of salaris van de ondergedoken kostwinner met een maximum van f 500 per maand; bij illegale werkers die al hun inkomsten moesten derven, zou daarentegen het volle bedrag van die inkomsten aan de gezinnen uitbetaald worden, zo ook (eventueel) aan hun nabestaanden. Een en ander vergde gedegen onderzoek. Daarvoor zouden 'onderzoekers' aangetrokken worden die de op elk steungeval betrekking hebbende gegevens zouden opnemen op een formulier dat als een 'Schadeformulier ongevallenverzekering' gecamoufleerd was (een verzekeringsmaatschappij werd daar overigens niet op genoemd); op dat formulier dat ook het adres van het te ondersteunen gezin vermeldde (allicht: *daar* moest men maandelijks uitbetalingen gaan doen), zou de 'onderzoeker' een bepaald steunbedrag voorstellen; was dat goedgekeurd, dan zou het steungeval een nummer krijgen en dan zou het taak worden van de 'uitbeter' om voor de maandelijksse betalingen te gaan zorgen; voor elke betaling zou dan een kwitantie ondertekend worden (op die kwitantie stond evenwel geen naam, maar alleen het nummer van het steungeval) en die kwitanties zouden centraal, in Amsterdam, bewaard worden.

Het was in het illegale werk vaak onvermijdelijk dat men dingen op schrift stelde, afspraken bijvoorbeeld, maar de meeste illegale werkers hadden daar, zeker in '43-'44, een hartgrondige afkeer van: hoe minder men opschreef, des te veiliger was dat. Het is dan ook begrijpelijk dat de werkwijze die het Nationaal Steunfonds wenste te volgen, aanvankelijk veel weerstanden wekte. In menig geval had Walraven van Hall, wanneer hij met leiders van illegale organisaties, speciaal van verzorgingsgroepen, in contact kwam, al zijn overredingskracht nodig om die weerstanden te overwinnen. Hij wees er dan op dat de risico's die er waren (dat ontkende hij niet), tot een minimum waren gereduceerd – in elk geval hield hij aan zijn systeem vast en dat impliceerde dat die verzorgingsgroepen slechts geld kregen van het Nationaal Steunfonds indien zij de administratie van hun steungevallen op de door het NSF voorgeschreven wijze wilden bijhouden. Dat laatste werd door sommige verzorgingsgroepen geweigerd (het werd óók geweigerd

¹ Inderdaad heeft zich bij het NSF, dat in totaal tijdens de bezetting meer dan f 84 mln uitgekeerd heeft, slechts één geval van misbruik van gelden voorgedaan.